

Nationaal Archief
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Nummer Toegang: 2.13.108

**Inventaris van het archief van het
Troepencommando Siam, de
Nederlandse Militaire Missie Bangkok
en de daarbij gedeponeerde archieven,
(1942) 1945-1953**

Versie: 27-03-2022

R.M.E. Verdonk

Nationaal Archief, Den Haag 2004

This finding aid is written in Dutch.

I N H O U D S O P G A V E

Beschrijving van het archief.....	5
Aanwijzingen voor de gebruiker.....	6
Openbaarheidsbeperkingen.....	6
Beperkingen aan het gebruik.....	6
Materiële beperkingen.....	6
Aanvraaginstructie.....	6
Citeerinstructie.....	6
Archiefvorming.....	7
Geschiedenis van de archiefvormer.....	7
1 Het archief van het Troepencommando Siam/Nederlandse Militaire Missie Bangkok.....	7
1.1 Het Bureau voor Burger-Geëvacueerden.....	8
1.2 De Opsporingsdienst overledenen.....	9
1.3 Nederlands-Indisch Voorlichtingscentrum Bangkok.....	9
Geschiedenis van het archiefbeheer.....	9
De verwerving van het archief.....	9
Inhoud en structuur van het archief.....	10
Inhoud.....	10
Selectie en vernietiging.....	10
Verantwoording van de bewerking.....	10
Verwant materiaal.....	11
Beschikbaarheid van kopieën.....	11
 Beschrijving van de series en archiefbestanddelen.....	 13
1 Het archief van het Troepencommando Siam/de Nederlandse Militaire Missie Bangkok, 1945-1953.....	13
2 Inschrijfmiddelen.....	17
3 Het gedeponeerde archief van het Bureau voor Burger-Geëvacueerden 1945-1946.....	18

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF

Naam archiefblok:

Ministerie van Defensie: Troepencommando Siam, Nederlandse Militaire Missie Bangkok

Periodisering:

archiefvorming: 1945-1953

oudste stuk - jongste stuk: 1942-1953

Archiefbloknummer:

D14

Omvang:

78 inventarisnummer(s); 1,80 meter

Taal van het archiefmateriaal:

Het merendeel der stukken is in het Nederlands

Soort archiefmateriaal:

Normale geschreven, getypte en gedrukte documenten, geen bijzondere handschriften.

Archiefdienst:

Nationaal Archief

Locatie:

Den Haag

Archiefvormers:

Troepencommando Siam/Nederlandse Militaire Missie Bangkok, 1945-1953

Samenvatting van de inhoud van het archief:

Het archief van het Troepencommando Siam / Nederlandse Militaire Missie Bangkok bevat onder ander naamlijsten van overledenen, opgave van KNIL rekruten in Thailand, verklaringen van het hoofd van het kantoor civielrechtelijke zaken tot het verlenen van toestemmingen voor het aangaan van huwelijken (op jaartal), het opsporen van graven en overbrengen van graven en ingekomen naamlijst van het Centraal Informatie Bureau van het Nederlands Indonesisch Rode Kruis van geïnterneerden in diverse kampen. De ingekomen en minuten van uitgaande stukken zijn nader beschreven.

Aanwijzingen voor de gebruiker

OPENBAARHEIDSBEPERKINGEN

Volledig openbaar.

BEPERKINGEN AAN HET GEBRUIK

Reproductie van originele bescheiden uit dit archief is, behoudens de algemene regels die gelden voor het kopiëren van stukken, niet aan beperkingen onderhevig. Er zijn geen beperkingen krachtens het auteursrecht.

MATERIËLE BEPERKINGEN

Het archief kent geen beperkingen voor het raadplegen van stukken als gevolg van slechte materiële staat.

Een enkel stuk kan in slechte staat verkeren, wat tot gevolg heeft dat het niet geraadpleegd kan worden.

AANVRAAGINSTRUCTIE

Openbare archiefstukken kunnen online worden aangevraagd en gereserveerd. U kunt dit ook via de terminals in de studiezaal van het Nationaal Archief doen. Om te kunnen reserveren dient u de volgende stappen te volgen:

1. [Creëer een account of log in.](#)
2. Selecteer in de archiefinventaris een archiefstuk.
3. Klik op 'Reserveer' en kies een tijdstip van inzage.

CITEERINSTRUCTIE

Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het archief tenminste éénmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld. Daarna kan worden volstaan met verkorte aanhaling.

VOLLEDIG:

Nationaal Archief, Den Haag, Ministerie van Defensie: Troepencommando Siam, Nederlandse Militaire Missie Bangkok, nummer toegang 2.13.108, inventarisnummer ...

VERKORT:

NL-HaNA, Mil. Missie Bangkok, 2.13.108, inv.nr. ...

Archiefvorming

GESCHIEDENIS VAN DE ARCHIEFVORMER

1 HET ARCHIEF VAN HET TROEPENCOMMANDO SIAM/NEDERLANDSE MILITAIRE MISSIE BANGKOK.

In 1942 en 1943 werden vanaf Java en Sumatra ruim 17.000 krijgsgevangenen naar Birma en Thailand getransporteerd om werkzaam te worden gesteld aan de spoorlijn Bangkok-Moulmein. Langs deze "dodenlijn" bevonden zich na afloop van de Tweede Wereldoorlog 144 kerkhoven. Ruim 3.000 Nederlandse krijgsgevangen overleden in Birma en Thailand.

Wanneer het Troepencommando Siam/Nederlandse Militaire Missie Bangkok officieel is opgericht werd niet achterhaald. De vroegst aangetroffen archiefstukken die getekend zijn door het hoofd van de Nederlandse Missie Bangkok, kolonel J.B. Haverkorn van Rijsewijk, dateren van november 1945. Het archiefblok omvat de periode 1945-1953.

Met betrekking tot het ontstaan van een troepencommando kan aan de hand van literatuur ¹ worden vastgesteld dat na het bevrijden van grote aantallen geallieerde krijgsgevangenen de KNIL-militairen werden gevormd in troepenverbanden, met het oog op inzet in Nederlands-Indië. Het is dan noodzakelijk een organisatiestructuur in de vorm van een staf actief te hebben in Thailand, mede als schakel met het hoofdkwartier in Nederlands-Indië. Het troepencommando en zijn opvolger, de missie, behartigde de algemene militaire belangen van Nederlands-Indië in Thailand en de huisvesting en verpleging van de militairen.

Daarnaast is er sprake van een Nederlands Detachement KNIL Siam, welke op 6 december 1946 werd opgeheven, waarbij enkele militairen en administratieve zaken overgingen in de missie. Zeer waarschijnlijk heeft het detachement zich bemoeid met de daadwerkelijke vorming van de troepenverbanden in de vorm van een aantal bataljons, het keuren van militairen, kleden, bewapenen, uitrusten en oefenen, alsmede het verschepen ervan naar locaties in Nederlands-Indië. Het leeuwendeel kreeg als bestemming Bali.

Voor de Nederlandse staatsburgers werd met het uitroepen van de onafhankelijkheid van Indonesië op 17 augustus 1945 de situatie daar onveilig en werden zij naar Thailand geëvacueerd.

Op 19 december 1945 arriveerde te Bangkok het schip ss "Staffordshire" met aan boord 1.200 evacués uit Batavia en Bandoeng. Op 22 december arriveerde het ss "Lake Charles Victory" met aan boord 1.700 vluchtelingen uit Semarang

1 Rijksgeschiedkundige Publicatieën, uitgegeven in opdracht van de minister van Onderwijs en Wetenschappen, kleine serie, Van der Wal; Officiële bescheiden betreffende de Nederlands-Indonesische betrekkingen 1945-1950, Den Haag 1971, register van zaken, eerste deel p. 601; tweede deel p. 611.

terwijl op Nieuwjaarsdag 1946 het ss "Amhurst" met 1.000 personen aankwam in Thailand. Al met al werden in maart 1946 4.640 Nederlands-Indische vluchtelingen geregistreerd, waarvan 2.100 vrouwen, 1.955 kinderen in de leeftijd tot 12 jaar, 365 jongeren tussen 12 en 18 jaar oud en 220 mannen.

1.1 HET BUREAU VOOR BURGER-GEËVACUEERDEN.

De evacuatie van burgers vanuit het onveilige Java naar Thailand leidde tot de instelling van de Raad van Bestuur van het Bureau voor Burger-Geëvacueerden (BBG). Hierin namen plaats het hoofd van de Nederlandse Missie in Siam, kolonel J.B. Haverkorn van Rijsewijk; luitenant-kolonel P.G. Mantel, troepencommandant aldaar, en mevrouw M. Ch. Proper-Dogterom. Als adviseur werd majoor B.A. Piets benoemd.

Op 22 december 1945 startte de BBG haar werkzaamheden. Het hoofd van het bureau mr. J. A. Kylstra was verantwoording schuldig aan de Raad van Bestuur.

Het bureau bereidde later eveneens de evacuatie van burgerevacués uit Thailand voor.

Er werden voor de opvang en huisvesting van burgers vier kampen ingericht in Thailand: Emmadorp, een voormalig Japans kamp, 8 kilometer ten zuiden van het militaire kamp Tamuan. Wilhelminadorp, hier werden uiteindelijk zo'n 1.000 mensen opgevangen.

Julianadorp, met ongeveer 700 evacués en Beatrixdorp, het kleinste met 200 inwoners. Alle in de omgeving van Nakorn Pathom.

Als doorgangskampen, dus alleen bedoeld voor de eerste opvang in Bangkok, werden aan de grens van deze stad Irenekamp en Magrietkamp opgezet, terwijl ook de hotels Trocadero en Oriëntal als opvangkamp dienden. Als de stroom vluchtelingen zou indammen konden Irenekamp en Magrietkamp ook als permanent opvangkamp dienen.

De kleine kampen waren gelegen in Pretchburi, Prachai en Cholburi, met elk 100 tot 300 bewoners, en grote kampen te Tamuan (met Kanbury) en Nakom Pathon met 3.400 bewoners en de vrouwenkampen te Tamuan en Nakom Pathon met 1.300 bewoonsters.

De liquidatie van de burgerkampen onder beheer van de BBG werd ingezet nadat op 21 april 1946 het ss "Nieuw Holland" vanuit Bangkok naar Nederland vertrok met aan boord 551 burgerevacués.

Toen de situatie in Indië zich verbeterde werd ook de repatriëring naar Indië op gang gebracht. Tussen maart en augustus 1946 werden alle burgerevacués gerepatriëerd naar Nederland of terug naar Indië. Het kamp Emmadorp te Tamuan werd in juni 1946 afgebroken. In juli 1946 werden Beatrixdorp en Julianadorp opgeheven en in augustus werd als laatste het kamp prinses Irenekamp geliquideerd.

Op 11 september 1946 sloot het kantoor van de BBG.

1.2 DE OPSPORINGSDIENST OVERLEDENEN

De Opsporingsdienst Overledenen (ODO) Birma/Thailand was - onder leiding van de Britse Allied War Graves Unit - belast met het opsporen van graven van overleden Nederlandse krijgsgevangenen en het inrichten van oorlogskerkhoven te Kanchanaburi en Chungkai.

De Nederlandse afdeling van de War Crimes Investigation te Bangkok werd met ingang van 26 oktober 1946 opgeheven.

1.3 NEDERLANDS-INDISCH VOORLICHTINGSCENTRUM BANGKOK

Onder verantwoordelijkheid van de Regerings Voorlichtings Dienst en onder leiding van D.J. van Wijnen werd een Nederlands-Indisch Voorlichtingscentrum in Bangkok gerund. Er werd onder zijn leiding een dagblad uitgegeven, De Uitkijk, dat vanaf begin 1946 tot 13 juli 1946 verscheen. De dienst werd in juli 1946, met het vertrek van Van Wijnen naar Java, opgeheven.

GESCHIEDENIS VAN HET ARCHIEFBEHEER

In dit archief werd aangetroffen het gedeponeerde archief van de BBG. Blijkens het liquidatieverslag van 11 september 1946 werd het archief van dit kantoor deels overgedragen aan de Nederlandse Missie, en deels aan het Nederlands Hoofdkwartier.

Het geheim en niet geheim archief van het Nederlands Hoofdkwartier Koninklijk Nederlands-Indisch Leger, Detachement KNIL Siam werd volgens een aangetroffen proces verbaal in opdracht van de commandant van genoemd detachement in november 1946 ² geheel vernietigd, met uitzondering van de agenda's en enkele "belangrijke bescheiden". Deze belangrijke bescheiden werden overgedragen aan het hoofd van de Nederlandse Missie.

DE VERWERVING VAN HET ARCHIEF

Overbrenging van een overheidsarchief

2 Zie inventarisnummer 46 (proces-verbaal d.d. 30 november 1946, nr. 1764/Geheim) van deze inventaris.

Inhoud en structuur van het archief

INHOUD

Er zijn inschrijfmiddelen aanwezig en wel 1 brievenboek geheim uit 1946 en 1 brievenboek algemeen uit 1946, daarnaast zijn er alfabetische indexen op naam, onderwerp, bevorderingen, demobilisatie en ontslag.

De alfabetische indexen hebben hun functie als toegang grotendeels verloren omdat gebleken is dat de meerderheid van de stukken waarnaar verwezen wordt in deze indexen niet aanwezig zijn in het archief.

SELECTIE EN Vernietiging

Uit het archief werden geen stukken ter vernietiging afgescheiden.

Verantwoording van de bewerking

In de archiefbescheiden wordt gesproken over Siam (het huidige Thailand) en over Burma (het huidige Birma). Het blijkt uit vele documenten uit die tijd, ook op ministerieel niveau, dat het vooroorlogse begrip Siam nog in zwang was, terwijl veelal de Engelse benaming Burma werd gehanteerd. Waar dat in de inventaris niet botst met de oorspronkelijke aanduiding is de moderne naamgeving Thailand en Birma toegepast.

Omdat het overgrote deel van de archiefbescheiden op een summiere wijze in een onderwerpindex werd ontsloten en er in iedere doos weer een herhaling van onderwerpen voorkomt is het archief herordend op onderwerp en datum.

Verwant materiaal***BESCHIKBAARHEID VAN KOPIEËN***

Inventarisnummers van dit archief zijn niet in kopievorm beschikbaar

BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDDELEN

1 HET ARCHIEF VAN HET TROEPENCOMMANDO SIAM/DE NEDERLANDSE MILITAIRE MISSIE BANGKOK, 1945-1953

- 1** Stukken betreffende opslag van Nederlandse goederen bij het Zweedse consulaat in Bangkok en de overname hiervan door de commandant, 1942-1946. 1 omslag
- 2** Ingekomen en minuten van uitgaande rapporten, 1945-1946. 1 pak
- 3-64** Ingekomen en minuten van uitgaande stukken, 1945-1953. 45 omslagen 12 stukken, en 5 pakken
- 3** Stukken betreffende de identificatie van Japanse en Koreaanse oorlogsmisdadigers, 1945.
- 4** Opgave van (nog) niet door de Japanners uitbetaalde salarissen, 1945., 1 stuk
- 5** Stukken betreffende legerorders, beschikkingen en kennisgevingen van het Departement van Oorlog, 1945.
- 6** Verslag "A short leave spent in Burma, Yunnan and Indo-China with Nai Meng, Nai Sanga and Nai Saard", 1945., 1 stuk
- 7** Stukken betreffende voorschotten en betalingsregelingen voor het personeel, 1945-1946.
- 8** Stukken betreffende terugstelling in rang, opgelegde straffen, bevorderingen, benoemingen, voordrachten ontslag en het toekennen van de burger status aan ex krijgsgevangenen, 1945-1946., 1 pak
- 9** Stukken betreffende mededelingen, rekestten en verzoekstaten inzake personele en operationele aangelegenheden, 1945-1946.
- 10** Stukken betreffende de scheepvaartcontrole, alsmede een circulaire van de Nederlands-Indische Scheepvaart Organisatie (NISO), 1945-1946.
- 11** Stukken betreffende het uitgeven van het dagblad De Uitkijk en een instructie voor de redacteur van het dagblad, 1945-1946.
- 12** Namenlijsten van overledenen, 1945-1946.
- 13** Stukken betreffende demobilisatie van personeel en evacuatie uit Thailand, 1945-1946.
- 14** Stukken betreffende de inventarisatie, reparatie en elektriciteitrekeningen van gebouwen, 1945-1946.

-
- 15** Stukken betreffende de verzorging van de in kampen, onder andere het New Life Camp te Bangkok, aanwezige Javanen. Met plattegronden 1945-1946, 1 pak
- 16** Opgave van KNIL rekruten in Thailand, z.d., 1 stuk
- 17** Stukken betreffende gratieverzoeken van militairen n.a.v. opgelegde straffen, 1945-1946.
- 18** Stukken betreffende aanvragen van visa en zegels voor kanselarijrechten, 1945-1946.
- 19** Mededelingen van autoriteiten aan landgenoten na het eindigen van de oorlog, 1945-1946.
- 20-27** Stukken betreffende verklaringen van het hoofd van het kantoor civielrechtelijke zaken tot het verlenen van toestemmingen voor het aangaan van huwelijken, 1945-1946.
- 20** 1945 oktober 28 - 1946 maart 4, nrs. 1-75
- 21** 1946 maart 4 - 1946 maart 19, nrs. 76-160
- 22** 1946 maart 20 - 1946 april 20, nrs. 161-230
- 23** 1946 april 23 - 1946 mei 17, nrs. 231-300
- 24** 1946 mei 18 - 1946 juni 21, nrs. 301-350
- 25** 1946 juni 21 - 1946 juli 8, nrs. 353-400
- 26** 1946 juli 8 - 1946 juli 23, nrs. 401-450
- 27** 1946 februari 20 - 1946 november 7, nrs. 1-507
- 28** Stukken betreffende de jeugdzorg en het onderwijs te Thailand 1945-1947
- 29** Stukken betreffende het solliciteren van en het ter beschikking stellen van personeel voor de Nederlandse Missie te Bangkok, 1945-1947.
- 30** Stukken betreffende de publicaties van de Nederlandse War Graves Registration Yokohama inzake geregistreerde overleden en vermiste krijgsgevangenen, voor Nederlandse onderdanen, 1945-1947.
- 31** Stukken betreffende de verzorging van evacués in de kampen, 1945-1947.
- 32** Stukken betreffende huurcontracten van gebouwen in gebruik van Nederlandse troepen, 1946.
- 33** Stukken betreffende inventarissen van hotels en barakken, 1946.
- 34** Stukken betreffende het afstoten van diverse gebouwen, 1946., 1 pak
- 35** Overzichten van bruikbare en onbruikbare auto's, 1946.
- 36** Stukken betreffende het beschikbaarstellen van militaire chauffeurs, 1946.
- 37** Stukken betreffende toekenningen van een

- 38 kostwinnersvergoeding of werktoelage, 1946.
Circulaire van de legercommandant inzake de oprichting van een Kantoor voor Personeelsbelangen bij het Algemeen Hoofdkwartier, 1946., 1 stuk
- 39 Brief van de troepencommandant Siam met een mededeling van de chef Generale Staf over de oprichting van het Hoofdkwartier der Nederlandse Troepen te Singapore, 1946., 1 stuk
- 40 Stukken betreffende het opsporen van graven en het overbrengen van graven, 1946.
- 41 Stukken betreffende het verkrijgen van inlichtingen van deserteurs en vermisten, 1946.
- 42 Stukken betreffende publicaties van de Radio en Publiciteitsdienst Wilhelminadorp, 1946.
- 43 Opgave van militairen die hun gezinnen in Thailand hebben, 1946., 1 stuk
- 44 Stukken betreffende de bestuursvoering van kampen waarin burger-geëvacueerden zijn ondergebracht, 1946.
- 45 Stukken betreffende de liquidatie van het Detachement KNIL in Thailand, 1946.
- 46 Aanvragen van toegangsbewijzen ten behoeve van inspecties van civiele opslagplaatsen door CONIE personeel naar de Nederlands-Indische eigendommen, 1946.
- 47 Voorstel voor een verbeterde betalingsregeling voor in Thailand achterblijvend personeel, 1946., 1 stuk
- 48 Stukken betreffende de meldingen van klachten uit de kampen, 1946.
- 49 Regels voor het management van de Nederlandse civiele kampen in Thailand, 1946., 1 stuk
- 50 Stukken betreffende de diefstal van de gordijnen van de beroepsgoochelaar Andrews die regelmatig optrad voor Nederlandse militairen en evacues, 1946.
- 51 Stukken betreffende herdenkingen van omgekomen Nederlandse krijgsgevangenen op het kerkhof Kanchanaburi met een verslag "Laatste groet aan overleden Nederlanders in Siam", 1946.
- 52 Gezamenlijke mondelinge besprekingen omtrent KMG en AG zaken, 1946., 1 stuk
- 53 Stukken betreffende een beloning wegens het verlenen van hulp aan Nederlandse krijgsgevangenen aan de Thailandse Maria Sae Decruze, 1946.
- 54 Stukken betreffende de verantwoording van gouvernementsgelden (militaire kassen) voor en na de capitulatie van Nederlands-Indië alsmede de beoordeling van uitgaven ten laste van het land, 1946.
- 55 Verslagen welke de basis vormen van artikelen in de pers met de titel "De Spoorlijn Siam - Burma", en

-
- 56** "Langs de Dodenlijn Bangkok - Moulmein", 1946.
57 Naamlijsten van Indonesische evacués, 1946.
57 Rekesten aan de Nederlandse consul te Bangkok om bemiddeling in echtscheidingszaken, 1946.
58 Stukken betreffende de bij Hakkas Association te Bangkok geleende muziekinstrumenten, 1946.
59 Verslag over de Nederlandse gemeenschap in Thailand, 1946., 1 stuk
60 Brief van het Nederlands Medisch Hoofdkwartier KNIL betreffende de organisatie medische dienst Koeliekampen, 1946., 1 stuk
61 Stukken betreffende korte economische en handelsberichten Birma van het consulaat der Nederlanden te Rangoon, 1946-1947.
62 Stukken betreffende verzoeken om inlichtingen omtrent de mogelijkheid van overbrenging stoffelijk overschotten, 1946-1947.
63 Stukken betreffende pak- en verzendlijsten van materieel, voeding, lectuur, sterkte opgave, verzoeken om evacuatie, lijsten achterblijvend personeel en kampreglementen, 1946-1947., 1 pak
64 Stukken betreffende vorderingen op de Thaise regering uit hoofde van door Nederlandse onderdanen geleden oorlogs- en bezettingsschade, 1946-1953., 1 pak
- 65** Uitgaande liquidatieverslagen aan het Bureau voor Burger-Geëvacueerden, 1946. 1 omslag
- 66** Ingekomen communiqués van de Regerings Voorlichtingsdienst te Batavia in Indonesië, 1947. 1 omslag
- 67** Ingekomen naamlijsten van het Centraal Informatie Bureau van het Nederlands Indonesisch Rode Kruis van geïnterneerden in diverse kampen, 1947. 1 omslag
- 68** Ingekomen en uitgaande stukken van het Centraal Bureau Nationale Inspanning Welzijnsverzorging Indië (NIWIN), Afdeling Buitenland te Den Haag, en het Comité Bangkok, 1949-1950. 1 omslag

2 INSCHRIJFMIDDELEN

69	Alfabetische naamindex inzake bevorderingen van militairen, 1946.	1 omslag
70	Alfabetische naamindex inzake demobilisatie en ontslag, 1946.	1 omslag
71	Alfabetische index op naam en onderwerp, 1946.	1 omslag
72	Alfabetische index op onderwerp, 1946.	1 omslag
73	Brievenboek, geheim van 1946 april 4 - augustus 30, 1946.	1 omslag
74	Brievenboek van 1946 september 13 - december 3, met enkele telexberichten 1946	1 omslag

**3 HET GEDEPONEERD ARCHIEF VAN HET BUREAU VOOR
BURGER-GEËVACUEERDEN 1945-1946**

- 75** Ingekomen en minuten van uitgaande stukken,
1945-1946. 1 pak
- 76** Ingekomen agenda's en notulen van de Raad van Bestuur van het
Bureau voor Burger-Geëvacueerden
1945-1946. 1 omslag
- 77** Staten houdende gegevens van burger-geëvacueerden
1946 1 omslag
- 78** Rekesten aan de Raad van Bestuur van het Bureau van Burger-
Geëvacueerden inzake de verzorging en opvoeding van kinderen
uit huwelijken van militairen met een Thaise vrouw
1946 1 omslag